



(ร่าง)

## แนวทางปฏิบัติ

โครงการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน  
ในพื้นที่ อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัด

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒

สำนักงานปลัดกระทรวง  
กระทรวงมหาดไทย

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒

## สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ ความเป็นมา	๑
บทที่ ๒ การแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัด	๓
บทที่ ๓ หลักเกณฑ์ แนวทางการจัดทำโครงการฯ	๕
บทที่ ๔ กรอบระยะเวลาการดำเนินโครงการฯ	๖

ภาคผนวก

แบบฟอร์ม สป. ๑๐๐๗ (หน่วยงาน)

## บทที่ ๑

### ความเป็นมา

จากข้อมูลอุตุวิทยามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ภายหลังจากที่กรมอุตุวิทยาประกาศเข้าสู่ฤดูฝน เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ปรากฏว่ามีฝนตกน้อยกว่าปกติในหลายพื้นที่ และจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ตกน้อย ทั้งช่วง ไม่กระจายสม่ำเสมอ ทำให้มีน้ำเก็บกักในแหล่งน้ำน้อย น้ำและความชื้นในดินมีน้อย จึงส่งผลให้เกิดสถานการณ์การขาดแคลนน้ำที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ทั้งในด้านมิติของการเกษตรกรรม การดำรงชีพ และน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค โดยภัยแล้งที่เกิดจากขาดฝนหรือ ฝนแล้ง ในช่วงฤดูฝน และเกิดฝนทิ้งช่วงในห้วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม โดยพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งนั้นครอบคลุมบริเวณทั่วประเทศไทย

จากข้อมูลของกรมชลประทาน (เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒) พบว่า สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีปริมาณน้ำในอ่างฯ ๓๙,๓๗๖ ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ ๕๒ (ปริมาณน้ำใช้การได้ ๑๕,๕๐๓ ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ ๓๐) ปริมาณน้ำในอ่างฯ เทียบกับปี ๒๕๖๑ (๕๔,๗๑๕ ล้าน ลบ.ม.คิดเป็นร้อยละ ๗๒) น้อยกว่าปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑๕,๓๔๙ ล้าน ลบ.ม. ปริมาณน้ำไหลลงอ่างฯจำนวน ๒๓๙.๖๕ ล้าน ลบ.ม. ปริมาณน้ำระบายจำนวน ๖๗.๙๒ ล้าน ลบ.ม. สามารถรับน้ำได้อีก ๓๖,๖๙๓ ล้าน ลบ.ม. อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ ๓๐ ของความจุอ่างฯ จำนวน ๑๘ อ่างฯ ซึ่งปริมาณน้ำดังกล่าวอาจไม่เพียงพอสำหรับใช้เป็นน้ำต้นทุน สำหรับการอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการเกษตรกรรม และน้ำสำหรับการรักษาสมดุลระบบนิเวศ

จากสถานการณ์ฝนตกน้อยกว่าปกติ และสถานการณ์ฝนทิ้งช่วง ส่งผลให้ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำแม่น้ำสายหลัก และลำน้ำสาขาต่าง ๆ ลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อประชาชนทำให้ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค ส่งผลให้เกิดสถานการณ์ขาดแคลนน้ำอย่างวิกฤติในหลายพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ดูแล และแก้ไขปัญหาได้ติดตามสถานการณ์มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในแต่ละพื้นที่ได้มีมาตรการในการแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมตามสถานการณ์ เช่น การติดตั้งระบบธนาคารน้ำใต้ดิน การทำฝนหลวง การแจกจ่ายน้ำและเติมน้ำ ในถังเก็บน้ำกลางหมู่บ้าน การเตรียมความพร้อมเพื่อติดตั้งเครื่องสูบน้ำและรถบรรทุกน้ำ การเป่าล้างบ่อบาดาล การแจ้งเกษตรกรเพื่อลดการปลูกข้าวนาปรัง การรณรงค์และสร้างการรับรู้ให้ประชาชนให้ใช้น้ำอย่างประหยัด

อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่านของภาคกลางและบริเวณภาคใต้ของประเทศไทย อาจทำให้เกิดน้ำท่วมจากปริมาณน้ำที่ไหลล้นตลิ่งเป็นประจำทุกปีในฤดูน้ำหลาก น้ำที่ไหลล้นตลิ่งมีปริมาณและระดับสูงขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายโดยตรงต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จึงจำเป็นจะต้องมีการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ นายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้เดินทางไปตรวจราชการในพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ณ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ และได้เห็นชอบในหลักการเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจำเป็นเร่งด่วนของประชาชนในพื้นที่ สำหรับจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ มีประชาชนได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก ให้จังหวัดละ ๕๐๐ ล้านบาท และสำหรับ ๗๔ จังหวัด จังหวัดละ ๒๐๐ ล้านบาท รวมทั้งสิ้น ๑๕,๘๐๐๐ ล้านบาท จากนั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพหลักกับบูรณาการร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จัดเตรียมมาตรการ แผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่มีความพร้อมและสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว เพื่อแก้ไข และบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนทั่วประเทศ อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและปัญหาอุทกภัย ในจังหวัดต่าง ๆ โดยให้หารือในรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณค่าใช้จ่ายกับสำนักงบประมาณ และให้นำเสนอ คณะรัฐมนตรีโดยด่วน

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่จากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยเป็นเหตุ เร่งด่วนสมควรได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ กระทรวงมหาดไทย จึงเสนอคณะรัฐมนตรี อนุมัติในหลักการ กรอบวงเงินงบประมาณในการดำเนินโครงการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของ ประชาชนในพื้นที่ อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัดทั่วประเทศ วงเงิน ๑๕,๘๐๐ ล้านบาท แบ่งเป็น สำหรับ ๗๔ จังหวัด จังหวัดละ ๒๐๐ ล้านบาท และสำหรับจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดละ ๕๐๐ ล้านบาท จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ งบกลาง รายการเงิน สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น พร้อมจัดทำแนวทางปฏิบัติการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนในพื้นที่อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัดขึ้น

## บทที่ ๒

### โครงการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัด

#### ๑. ความสำคัญ

จังหวัดดำเนินโครงการที่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและลดความเสี่ยงของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัดต่าง ๆ และเป็นโครงการที่มีความพร้อม สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว โดยการบูรณาการร่วมกันระหว่างกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

#### ๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากภัยแล้งและอุทกภัยอย่างเร่งด่วน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในช่วงระหว่างเกิดภัยแล้งและอุทกภัยและกลับมาดำเนินชีวิตได้เป็นปกติโดยเร็ว

๒.๒ เพื่อให้เกิดการสร้างอาชีพ รายได้ การจ้างแรงงานในกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งและอุทกภัย

๒.๓ เพื่อเตรียมพร้อมในการป้องกันและลดความเสี่ยงจากภัยแล้งและอุทกภัยในพื้นที่ประสบภัยซ้ำซาก และพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ

#### ๓. เป้าหมาย ๗๖ จังหวัด

#### ๔. ระยะเวลาดำเนินการ :

ตั้งแต่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบกรอบวงเงินเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจากภัยแล้งและอุทกภัย โดยเมื่อได้รับการอนุมัติจัดสรรงบประมาณต้องสามารถก่อนนี้ผูกพันได้แล้วเสร็จ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๕. งบประมาณ : งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๑๕,๘๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันแปดร้อยล้านบาทถ้วน) แบ่งเป็นสำหรับ ๒๔ จังหวัด จังหวัดละ ๒๐๐ ล้านบาท (สองร้อยล้านบาท) และสำหรับจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดละ ๕๐๐ ล้านบาท (ห้าร้อยล้านบาท)

#### ๖. แนวทางการดำเนินการ

๖.๑ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในเชิงพื้นที่ ครอบคลุม ๗๖ จังหวัด ๘๗๘ อำเภอ ๗,๒๕๕ ตำบล และ ๗๕,๐๓๒ หมู่บ้าน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับความเสียหายและได้รับผลกระทบจากภัยแล้งและอุทกภัย จึงได้สำรวจพื้นที่ประสบภัยแล้งและอุทกภัย และจัดทำแนวทางปฏิบัติการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัด

๖.๒ กระทรวงมหาดไทยเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการ กรอบวงเงินงบประมาณในการดำเนินโครงการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัดทั่วประเทศ วงเงิน ๑๕,๘๐๐ ล้านบาท

๖.๓ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยจึงได้บูรณาการร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งขอความร่วมมือสำนักงานงบประมาณ ในการดำเนินการโครงการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัด

๖.๔ กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้จังหวัดดำเนินการจัดทำโครงการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัด

๖.๕ หน่วยงานในจังหวัดจัดทำโครงการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัด อาทิ การแก้ไขปัญหาคัดการน้ำเพื่อการเกษตรน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และการรักษาระบบนิเวศ รวมทั้ง การสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และจ้างแรงงาน และการแก้ไขและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งและอุทกภัย เสนอต่อคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ)

๖.๖ คณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ) ดำเนินการพิจารณากลับกรองโครงการฯ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เหตุผลความจำเป็น และกรอบระยะเวลาดำเนินการ โดยให้หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดทำหน้าที่สนับสนุนฝ่ายเลขานุการ และมีหน่วยงานที่เสนอคำขอร่วมเข้าประชุมฯ

๖.๗ จังหวัดในฐานะส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เสนอแผนงาน/โครงการแล้วเสนอกองจัดทำงบประมาณเขตพื้นที่ ๑๘ เขต (CBO) พิจารณา

## ๗. การติดตามและประเมินผล

### ๗.๑ การรายงานผล

- จังหวัดรายงานผลการเสนอของงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณให้กระทรวงมหาดไทยทราบ  
- หน่วยงานดำเนินโครงการรายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบ เพื่อรายงานกระทรวงมหาดไทย

### ๗.๒ การประเมินผล

- จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ติดตามและประเมินประสิทธิภาพโครงการ โดยมีองค์ประกอบจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาคราชการ สถาบันการศึกษาองค์กรภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยสรุปประเมินผลประสิทธิภาพจากการดำเนินโครงการเบิกจ่ายงบประมาณ และการจัดทำรายงานเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ

## บทที่ ๓

### หลักเกณฑ์และแนวทางการจัดทำและกลั่นกรองโครงการ

#### ๑. หลักเกณฑ์แนวทางการจัดทำโครงการ

จัดสรรงบประมาณในการจัดทำโครงการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในจังหวัด โดยมีลักษณะของโครงการ ดังนี้

- ๑.๑ การแก้ไขปัญหาการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร
- ๑.๒ การแก้ไขปัญหาการจัดการเพื่ออุปโภคบริโภค
- ๑.๓ การแก้ไขปัญหา การรักษาระบบนิเวศ
- ๑.๔ การสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และจ้างแรงงาน
- ๑.๕ การบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งและอุทกภัย

#### ๒. เงื่อนไขในการเสนอโครงการ

๒.๑ เป็นโครงการอันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและปัญหาอุทกภัยในจังหวัดที่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่โดยตรง อาทิ เกี่ยวกับการสร้างอาชีพ รายได้ การจ้างแรงงาน ตลอดจนการซ่อมแซม ปรับปรุง พัฒนาแหล่งน้ำ การขุดเจาะ เป่าล้างบ่อบาดาล ระบบส่งน้ำ ระบบประปา

๒.๒ โครงการจะต้องมีความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) สถานที่ดำเนินการต้องมีเอกสารการอนุญาต/อนุมัติ ตามกฎหมาย/ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้ใช้พื้นที่จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒) แบบสรุปรายการ มีประมาณราคาค่าก่อสร้าง (ปร.๔ ปร.๕)

๓) ไม่มีข้อทักท้วงจากประชาชนในพื้นที่

๒.๓ ห้ามนำงบประมาณมาใช้จ่ายในลักษณะ ดังต่อไปนี้

๑) การจัดซื้อครุภัณฑ์ เว้นแต่ เป็นการจัดซื้อครุภัณฑ์จำเป็นเพื่อประกอบโครงการ

๒) การจัดประชุม ฝึกอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน จัดนิทรรศการ

๓) การเบิกจ่ายเป็นค่าสาธารณูปโภค

๔) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหารทำการนอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

๒.๔ ไม่เป็นโครงการที่ซ้ำซ้อนแผนงานโครงการ/กิจกรรม ของส่วนราชการ/หน่วยงาน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินการในพื้นที่ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือที่ได้ตั้งงบประมาณไว้เพื่อจะดำเนินการในพื้นที่ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

#### ๓. หลักเกณฑ์การตรวจสอบกลั่นกรองโครงการ

๓.๑ การกลั่นกรองแผนงาน/โครงการที่เสนอขอให้ผ่านการพิจารณาจากกองจัดหางบประมาณ เขตพื้นที่ ทั้ง ๑๘ เขต (CBO เขต)

๓.๒ การพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แต่ละพื้นที่ต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรตามมาตรฐานเดียวกัน และสามารถชี้แจงได้

๓.๓ เมื่อได้รับการอนุมัติจัดสรรงบประมาณต้องสามารถก่อนหน้าผู้พันได้แล้วเสร็จ ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๒





# ภาคผนวก

แบบฟอร์ม สงป.๑๐๐๗ (หน่วยงาน)